

Forslag

til

Lov om euforiserende stoffer.

Fremsat den 14. januar 1955 af indenrigs- og boligministeren.

§ 1.

Stk. 1. Indenrigs- og boligministeren be- myndiges til at bestemme, at stoffer, som efter internationale vedtagelser eller efter sundhedsstyrelsens skøn frembyder ganske særlig fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, ikke må forefindes her i landet.

Stk. 2. Ind- og udførsel, salg, køb, udle- vering, modtagelse, fremstilling, forarbejd- ning og besiddelse af sådanne stoffer er forbudt.

§ 2.

Stk. 1. Indenrigs- og boligministeren be- myndiges endvidere til at bestemme, at stoffer, som vel ikke er af den i § 1 omhand- lede art, men som dog efter internationale vedtagelser eller efter sundhedsstyrelsens skøn frembyder fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, her i landet kun må anvendes i medicinsk eller videnskabe- ligt øjemed.

Stk. 2. Ind- og udførsel, salg, køb, udle- vering, modtagelse, fremstilling, forarbejd- ning og besiddelse af disse stoffer er tilladt for apotekere og for personer eller firmaer, som af indenrigs- og boligministeren har fået særlig tilladelse dertil. Ministeren kan fast- sætte almindelige begrænsninger med hen- syn til de pågældendes virksomhed i så henseende og kan endvidere overfor enhver af de pågældende fastsætte særlige begræns- ninger, ligesom han kan indskrænke eller tilbagekalde rettighederne med hensyn til stofferne.

Stk. 3. Køb og modtagelse fra apotekere og besiddelse af stofferne er endvidere til-

ladt for dem, der modtager stofferne i henhold til en efter almindelige regler lov- lig recept eller rekvisition, jfr. § 26 i lov nr. 209 af 11. juni 1954 om apotekervæsenet og de i medfør deraf udstedte forskrifter.

Stk. 4. Løvrigt er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af disse stoffer forbudt.

§ 3.

Stk. 1. Overtrædelser af denne lov eller de i medfør af den udfærdigede forskrifter straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. På samme måde straffes den, der ved meddelelse af urigtige eller vildledende op- lysninger eller ved svigagtig fortielse opnår eller søger at opnå tilladelse i henhold til loven eller forskrifterne eller som handler i strid med vilkår for en given tilladelse. På samme måde straffes endvidere den, der ved henvendelse om en recept eller rekvisi- tion på et af de i § 2 omhandlede stoffer eller om anden ordination af stoffet giver urigtig skriftlig oplysning om sit navn, sin bopæl eller sin stilling.

Stk. 2. Når stoffer, med hensyn til hvilke der er begået en af de i stk. 1 nævnte over- trædelser, er i behold hos en gerningsmand, skal de konfiskeres. Løvrigt kommer reglerne i borgerlig straffelovs § 77 til anvendelse, når der i disse sager bliver spørgsmål om konfiskation.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager. De i lov om rettens pleje kapitel 68, kapitel 69, kapitel 71 og kapitel 72 omhandlede retsmidler finder dog anvendelse i samme

omfang som i sager, som det efter de almindelige regler tilkommer statsadvokaten at forfølge. Bøder og konfiskerede genstande og beløb tilfalder staten.

§ 4.

Stk. 1. Ved ikrafttrædelsen af nærværende lov ophæves lov nr. 53 af 6. marts 1936 om fremstilling af og handel med opium m. m., således som denne lov er ændret ved lov nr. 495 af 14. december 1948. De i lovens § 1 nævnte stoffer betragtes dog som inddraget under nærværende lovs § 1, indtil nye bestemmelser udstedes i medfør af § 1 i nærværende lov. Endvidere betragtes de stoffer, der omfattes af den tidligere lovs § 2 med tilsluttende bekendtgørelser nr. 493 af 27. december 1939 og

nr. 223 af 23. juli 1953, som inddraget under nærværende lovs § 2, indtil nye bestemmelser om, hvilke stoffer loven skal omfatte, er udstedt i medfør af § 2 i nærværende lov. Endelig forbliver den i medfør af den tidligere lov udstedt anordning nr. 161 af 20. juni 1936 om fremstilling af og handel med opium m. m. som ændret ved anordning nr. 377 af 8. september 1948 i kraft, indtil nye, almindelige regler om virksomhed med stofferne måtte blive udstedt i medfør af nærværende lovs § 2, stk. 2.

Stk. 2. Regeringen bemyndiges til ved kgl. anordning at sætte nærværende lov i kraft på Færøerne.

Stk. 3. Loven gælder for Grønland med de lempelser, der følger af den for landsdelen iøvrigt gældende, særlige lovgivning.

Bemærkninger til lovforslaget.

Bekæmpelsen af misbrug af narkotika — eller med en moderne, noget mere omfattende betegnelse euforiserende stoffer — bygger i væsentlig grad på de tre internationale opiumskonventioner af 23. januar 1912, 19. februar 1925 og 13. juli 1931, sidstnævnte suppleret med en international protokol af 19. november 1948. Den ordning, som er fastsat ved disse konventioner, går ud på, at deltagerlandene i videst muligt omfang skal udstede et absolut forbud mod præpareret opium, (d. v. s. ekstrakter af råopium, der er gjort egnede til nydelsesmiddel), at deltagerlandene endvidere skal forbyde, at en række andre farligere, euforiserende stoffer anvendes til andet end medicinsk og videnskabelig brug, at al indførsel i og udførsel fra et deltagerland af disse stoffer og al tilvirkning af og handel med stofferne i landet kun må foretages af virksomheder, der har fået særlig tilladelse fra landets myndigheder og foretager en grundig bogføring, at landets myndigheder gennem indberetninger fra og jævnlig kontrol med disse virksomheder nøje følger stoffernes kredsløb i landet, og at et internationalt organ, der i henhold til en international protokol af 11. december 1946 er tilknyttet De forenede Nationer, modtager indberetninger fra landene om deres forsyninger med og behov for stofferne og kan regulere de enkelte landes forbrug. Denne ordning skaber i deltagerlandene betydningsfulde garantier for, at stofferne ikke i stort omfang går udenom autoriserede kanaler ud i smughandlen og derigennem til et betydeligt antal

misbrugere. Derimod giver konventionerne kun i mindre grad sikring mod de misbrug af euforiserende stoffer, som foregår ved hjælp af lægeordinationer på stofferne, herunder også falske lægerecepter.

Konventionerne er tiltrådt af Danmark, navnlig af hensyn til ønsket om at støtte det internationale samarbejde, idet man dengang ikke her i landet kendte til smughandel af nogen betydning med disse stoffer. Grundlaget for de regler, som i Danmark er udfærdiget herom, er i øjeblikket lov nr. 53 af 6. marts 1936 om fremstilling af og handel med opium m. m. som ændret ved lov nr. 495 af 14. december 1948. Loven indeholder et absolut forbud mod præpareret opium og giver endvidere regler om begrænset anvendelse og kontrol med en gruppe andre, i loven nærmere opregnede, euforiserende stoffer. Denne gruppe kan efter loven udvides og indskrænkes ved ministeriel beslutning, når det er nødvendigt for at kunne tiltræde internationale konventionsbestemmelser, eller når det anbefales af Verdens-Sundhedsorganisationen, og gruppen er i medfør heraf gentagne gange blevet udvidet, senest ved bekendtgørelse nr. 223 af 23. juli 1953, ligesom den er blevet indskrænket ved bekendtgørelse nr. 493 af 27. december 1939. Nærmere regler om kontrollen er givet ved anordning nr. 161 af 20. juni 1936 om fremstilling af og handel med opium m. m. som ændret ved anordning nr. 377 af 8. september 1948.

Som det fremgår af bemærkningerne til det sam-

tidig for folketinget fremsatte forslag til lov om ændring i lov nr. 72 af 14. marts 1934 om udøvelse af lægegerning, har man i de senere år haft indtryk af en stigning i misbrugene af euforiserende stoffer her i landet, bl. a. derved, at der i Københavns havnekarver og lignende steder er opstået voksende klikker af eufomane. Indenrigs- og boligministeriet nedsatte i den anledning i november 1950 et udvalg bestående af repræsentanter for sundhedsstyrelsen, retslægerådet, justitsministeriet og Den almindelige danske Lægeforening, og dette udvalg har i juli 1953 afgivet en enstemmig betænkning („Betænkning om misbrug af euforiserende stoffer“, København, 1953).

Udvalget mener, at de personer, der i øjeblikket misbruger euforiserende stoffer her i landet, i meget vidt omfang opnår stofferne ved hjælp af ægte eller falske lægerecepter. Udvalget har derfor set det som en væsentlig opgave dels at nå frem til en stramning af lægernes ordinationer af euforiserende stoffer, og dels at give sådanne formforskrifter for recepter på stofferne, at receptfalsk vil blive væsentlig vanskeliggjort, jfr. herom det nævnte forslag til ændring i lægeloven og bemærkningerne til forslaget. Da der allerede nu findes en vis smughandel med euforiserende stoffer erhvervet på lægerecept, og da det er muligt, at en vanskeliggørelse af forsyningerne gennem lægerecepter vil bevirke et stigende antal tyverier og indsmuglinger af stofferne, har udvalget imidlertid samtidig foreslået, at den danske lovgivning mod smughandlen skærpes på forskellig måde.

Udvalget har således fremhævet, at en af de nyere grupper af euforiserende stoffer, amfetamingruppen (mecodrin, eufodrin m. v.), ikke omfattes af opiumskonventionerne, og at den herefter heller ikke omfattes af den gældende opiumslov. Smughandel med stoffer af amfetamingruppen kan efter nugældende lovgivning alene straffes efter apotekerloven, der kun giver mulighed for bødestraf, jfr. nu § 85, stk. 2, sammenholdt med § 34, stk. 1, i lov nr. 209 af 11. juni 1954 om apotekervæsenet. Dette må imidlertid anses for uheldigt, da amfetamingruppen indeholder særdeles farlige euforiserende stoffer, som den danske smughandel — muligvis påvirket af den mildere straffebestemmelse — i særlig grad synes at have kastet sig over, og udvalget har derfor foreslået, at amfetamingruppen inddrages under opiumslovgivningen (jfr. betænkningen side 51—52 og 56).

Udvalget har dernæst anført, at opiumslovgivningen i sin nuværende form, jfr. opiumslovens § 2, stk. 2, og opiumsordeningens § 9, kun retter sig mod *handel med og udlevering af* de pågældende

stoffer fra eller til en uberettiget person. Lovgivningen indeholder derimod ikke — således som det anbefales i artikel 20 i opiumskonventionen af 1912 og artikel 7 i konventionen af 1925, og således som det findes i en meget lang række fremmede lovgivninger — noget forbud imod, at en uberettiget person er *i besiddelse af* stofferne. Man har herefter hidtil ikke haft nogen mulighed for indskriden overfor folk, om hvem man i øjeblikket kun vidste, at de under mistænkelige omstændigheder var fundet i uberettiget besiddelse af beholdninger af farligere euforiserende stoffer, men som ved en strafferetlig undersøgelse eventuelt kunne afsløres som farlige smughandlere. Et besiddelsesforbud vil endvidere give mulighed for, om det ønskes, at skride ind med passende reaktioner overfor eufomane, der henter deres forsyninger på den sorte børs. Udvalget har derfor foreslået, at der også her i landet gennemføres et forbud mod uberettiget besiddelse af de farligere, euforiserende stoffer (jfr. betænkningen s. 56).

Udvalget har endvidere foreslået, at maksimumsstraffen for overtrædelse af opiumslovgivningen, der i øjeblikket er fængsel i 6 måneder, forhøjes til fængsel i 2 år. Udvalget har henvist til, at en sådan forhøjelse vil kunne få betydning, hvis de smuglerorganisationer eller større sælgerorganisationer, der kendes i udlandet, skulle komme til at spille en rolle her i landet. Udvalget har yderligere foreslået, at der i straffesagerne — som hidtil har været og fortsat tænkes behandlet som politisager — skabes hjemmel for at anvende anholdelse og fængsling, beslaglæggelse og ransagning i samme omfang som i statsadvokatsager (jfr. betænkningen s. 56—57).

Udvalget har endelig foreslået, at der for at støtte lægerne i deres kamp mod eufomanien skabes lovhjemmel for at straffe de eufomane, som for at opnå recepter på euforiserende stoffer giver lægerne urigtige, skriftlige oplysninger om deres identitet (jfr. betænkningen s. 57).

Som et punkt, der ikke særligt vedrører smughandlen, har udvalget herudover foreslået, at man med hensyn til nogle ganske særlig farlige euforiserende lægemidler ikke nøjes med at sigte mod en stramning af lægernes ordinationer af stofferne, men helt forbyder disse stoffers anvendelse som lægemidler. Udvalget har herved navnlig fremhævet diacetylmorfin (heroin), der er overordentlig stærkt euforiserende og har vist sig meget farligt i smughandlen, og som i lægelig brug uden skade kan erstattes af andre, langt mindre farlige stoffer. Verdens-Sundhedsorganisationen har i de senere år arbejdet på et fuldstændigt forbud mod frem-

stilling og brug af dette stof. Da der efterhånden vil kunne opstå flere sådanne særlig farlige stoffer, har udvalget foreslået, at der skabes en almindelig adgang til at forbyde, at stoffer, som findes sundhedsmæssigt farlige, anvendes som lægemidler (betænkningen s. 37—39).

Udvalgets betænkning er tiltrådt af sundhedsstyrelsen, Den almindelige danske Lægeforening, Dansk Tandlægeforening og — med mindre væsentlige modifikationer — af justitsministeriet, og også indenrigs- og boligministeriet er i det hele enig med udvalget.

De foranstående forslag — hvortil kommer ophævelsen af opiumslovens § 6 om forholdene i fremmede stater med dansk konsularjurisdiktion, idet der ikke længer udøves dansk konsularjurisdiktion i nogen fremmed stat — vil ikke kunne indføres i den nuværende opiumslovs system uden at gøre denne lov meget tung og uoverskuelig, og man har derfor anset det for rettest samtidig med indførelsen af ændringsbestemmelserne at foretage en redaktionel omskrivning af loven, der forelægges i form af en ny, samlet opiumslov til afløsning af den tidligere. Man har i denne forbindelse — i overensstemmelse med sprogbrugen i de samtidig for folkettinget forelagte forslag til ændringer i læge- og tandlægeoven — ændret lovens titel fra „lov om fremstilling af og handel med opium m. m.“ til: „lov om euforiserende stoffer“.

Man har fundet det praktisk i lovforslaget at forlade den nugældende lovs ordning, hvorefter man ved bedømmelsen af, hvilke stoffer loven omfatter, må sammenholde en fortegnelse i loven med ændringsfortegnelser i bekendtgørelser. Lovforslaget omfatter dels en bemyndigelse for ministeren til at inddrage stoffer under loven og dels bestemmelser om, hvilke regler der i så fald skal gælde for stofferne, medens selve fortegnelsen over stofferne efter forslaget fuldt ud skal gives ved bekendtgørelse.

Forslaget er tiltrådt af sundhedsstyrelsen.

Til § 1.

Forslaget til denne bestemmelse bygger på udvalgets ovennævnte forslag om at indføre en almindelig adgang til at forbyde stoffers anvendelse som lægemidler, når de findes sundhedsmæssigt farlige. Da sådanne stoffer må antages heller ikke at ville finde videnskabelig anvendelse, og da et fuldstændigt forbud mod dem vil give størst sikkerhed, har man fundet det rigtigst at give adgang til at udstede et sådant, fuldstændigt forbud, og det foreslås derfor at bemyndige indenrigs- og boligministeren til at bestemme, at stoffer,

som skønnes at frembyde ganske særlig fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, ikke må forefindes her i landet. Som grundlag for ministerens beslutning om, at stofferne må anses som så farlige, at de helt bør forbydes, skal dog ligge enten en international vedtagelse — hvorved navnlig sigtes til konventionsbestemmelser og til anbefalinger fra Verdens-Sundhedsorganisationen, jfr. den nugældende lovs § 4 — eller en indstilling fra sundhedsstyrelsen.

Det er tanken foreløbig i medfør af denne bestemmelse at udstede et fuldstændigt forbud mod præpareret opium og visse ekstrakter heraf, hvilke stoffer allerede er forbudt ved den nugældende lovs § 1, og endvidere mod diacetylmorfin.

Man har ikke fundet det nødvendigt på samme måde som i den nugældende opiumslov at sondre mellem en lang række forskellige former for euforiserende midler — nemlig dels stoffer, dels deres salte og dels opløsninger, fortyndinger og præparater, der indeholder eller er tilberedt af stofferne eller deres salte — men har i overensstemmelse med sprogbrugen i de nævnte to, samtidig forelagt lovforslag anset det for muligt sprogligt at indbefatte alt dette under ordet „stoffer“. Hvis der i de enkelte tilfælde måtte være tvivl om, hvilke stoffer bestemmelsen skal omfatte, kan det klargøres i ministeriets bekendtgørelse.

Medens forbudsbestemmelsen mod præpareret opium i den nugældende lovs § 1 alene omfatter fremstilling, ind- og udførsel af og handel med stoffet, foreslås det på grundlag af udvalgets indstilling yderligere at indføre straf bl. a. for køb, modtagelse og besiddelse af de stoffer, der omfattes af forslagens § 1, jfr. herom nærmere i bemærkningerne til § 2, stk. 2—4.

Til § 2.

I stk. 1 foreslås det for det første at bemyndige indenrigs- og boligministeren til at bestemme, at en række stoffer, der efter internationale vedtagelser — jfr. herom ovenfor — frembyder fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, her i landet kun må anvendes i medicinsk og videnskabeligt øjemed. Dette vil svare til ordningen efter den gældende lovs § 2, stk. 1, jfr. § 2, stk. 4, og § 4, dog at det som anført i de indledende bemærkninger helt overlades til ministeren at fastsætte, hvilke stoffer der skal omfattes af bestemmelsen. Der sigtes herved kun til at opnå en lettere overskuelig oversigt over stofferne, men ikke til nogen realitetsændring.

I stk. 1 foreslås det endvidere at bemyndige

ministeren til at træffe tilsvarende bestemmelse med hensyn til stoffer, som ikke omfattes af internationale vedtagelser, men dog efter sundhedsstyrelsens mening frembyder fare i anledning af deres euforiserende egenskaber. I medfør af denne bestemmelse, der er ny, er det tanken foreløbig i overensstemmelse med udvalgets forslag at inddrage de farligere stoffer af amfetamingruppen under lovens § 2.

Forslagene til *stk. 2—4* svarer i vidt omfang til bestemmelserne i den nugældende lovs § 2, *stk. 2* og 3, men adskiller sig fra disse bestemmelser navnlig ved at indeholde forbud ikke alene mod uberettiget fremstilling, forarbejdning, ind- og udførsel af samt handel med og udlevering af stofferne, men tillige mod køb, modtagelse og besiddelse af stofferne. Forbudet mod uberettiget besiddelse er i overensstemmelse med et forslag fra udvalget. Da dette forbud medfører, at også uberettiget køb og modtagelse bliver ulovlig, har man fundet det naturligt at indføje et udtrykkeligt forbud også herimod.

Købet, modtagelsen og besiddelsen betragtes kun som berettiget, hvis vedkommende som apoteker eller i kraft af en særlig tilladelse har ret til at modtage stofferne, eller hvis han modtager dem i henhold til en efter apotekerloven lovlig recept eller rekvisition, herunder en rekvisition i medfør af reglerne om skibes forsyning med lægemidler. Det udtales udtrykkeligt, at erhvervelse af stofferne i henhold til recept eller rekvisition kun må ske fra apotekere; det søges herved undgået, at en recept m. v. på euforiserende stoffer kan give legitimation til køb på den sorte børs. Man har i overensstemmelse med justitsministeriet ikke fundet anledning til, som af udvalget foreslået, at opstille en formodning om, at besiddelsen er uberettiget, hvis ikke det modsatte godtgøres.

Til § 3.

Ved 1. punktum i forslaget til *stk. 1*, forhøjes maksimumsstraffen for overtrædelser af loven og de i medfør af den udfærdigede forskrifter til fængsel i 2 år, således som foreslået af udvalget. Ved 3. punktum foreslås det i overensstemmelse med udvalgets forslag at give en regel om straf for den, der giver urigtige skriftlige identitetsoplysninger for at opnå recept på euforiserende stoffer. Denne regel er navnlig ønskelig af hensyn til kampen mod eufomanklikkerne, hvis medlemmer i høj grad har benyttet sig af urigtige identitetsoplysninger. Man har fundet det rigtigst at lade reglen omfatte ikke alene de tilfælde, hvor den pågældende ved den urigtige oplysning har opnået en recept, men også, hvor han har opnået en anden ordination, f. eks. en indsprøjtning på stedet.

Forslaget til konfiskationsbestemmelse i *stk. 2*, 1. punktum, svarer i det væsentlige til konfiskationsbestemmelsen i den gældende lovs § 5. Bestemmelsen går videre end konfiskationsreglen i straffelovens § 77 ved at gøre konfiskationen obligatorisk. Konfiskationen er ikke betinget af, at gerningsmanden er strafansvarlig. Konfiskationsbestemmelsen sigter ikke mod at være udtømmende, men konfiskation kan også i andre tilfælde ske, når reglerne i straffelovens § 77 giver mulighed for det. Dette er udtrykkelig fremhævet i forslagets 2. punktum, der er nyt.

I forslaget til *stk. 3* udtales for det første, at sagerne behandles som politisager, hvilket stemmer med den gældende lovs § 5. Hertil foreslås føjet en bestemmelse om, at beslaglæggelse, ransagning, anholdelse og fængsling kan ske i samme omfang som i statsadvokatsager; dette er i overensstemmelse med et forslag fra udvalget.